

Motion till riksdagen 2024/25:1796

av Linnéa Wickman m.fl. (S)

Utökat anhörigstöd till föräldrar med barn med funktionsnedsättning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att stärka och utöka rätten till anhörigstöd i syfte att säkerställa att funktionsnedsatta barn får tillgång till en jämlik vård, omsorg och stöd och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Barn med funktionsnedsättning har rätt till en jämlik vård, omsorg och stöd. Men idag är barns tillgång till stöd alltför beroende av föräldrars resurser och förutsättningar samtidigt som många funktisföräldrar saknar det stöd de är i behov av från samhällets sida. Ett stort ansvar vilar på föräldrar med funktionsnedsatta barn för att navigera, hitta och söka lösningar i kontakt med skola och vård. Många funktisföräldrar beskriver att de får kämpa för sina barns rättigheter till stöd och att de får samordna allt själva. Det är vanligt att föräldrar tvingas att gå ned i arbetstid för att orka stötta och bevaka funktisbarnens rättigheter och barnen är starkt beroende av föräldrars möjlighet och förmåga att söka kunskap och samordna insatser mellan olika aktörer i barnens vardag. Det förekommer också i högre grad sjukskrivningar och stressrelaterade symptom på grund av den höga belastningen på föräldrarna. Då det fortfarande ofta är mammorna som går ner i arbetstid för att vårda och stödja sitt barn eller andra anhöriga är ett stärkt stöd till funktisföräldrar en viktig feministisk fråga som även påverkar många kvinnors hälsa, arbetsliv och ekonomi.

Eftersom anhörigvårdare är starkt fokuserade på sin närståendes situation läggs de egna behoven åt sidan och många är i behov av att få del av egna stödinsatser och avlastning. Den som vårdar en anhörig har rätt till stöd, men i vilken form kan se olika ut och det kan skilja sig åt mellan kommuner. En insats som kan underlätta för många föräldrar till barn med funktionsnedsättning är tillgången till ett personligt ombud eller

en koordinator som fungerar som ett stöd i kontakten med myndigheter, vårdgivare och andra aktörer. Det är dock ett stöd som inte alltid når de barn, föräldrar och familjer som behöver det och åtgärder behöver sättas in för att säkerställa detta.

Den socialdemokratiska regeringen beslutade 2022 om Sveriges första nationella anhörigstrategi för att stärka anhörigperspektivet i kommuner och regioner samt stärka stödet inom vården och omsorgen i syfte att göra stödet mer individanpassat och likvärdigt över landet. Som ett led i arbetet med anhörigstrategin har Socialstyrelsen tagit fram kunskapsstöd som ska stödja arbetsgivare, chefer, beslutsfattare, handläggare, utredare och annan personal inom hälso- och sjukvården, omsorgen och socialtjänsten med att implementera anhörigstrategin.

När Socialstyrelsen genomförde intervjuer i samband med att kunskapsstödet togs fram så betonades att stöd till anhöriga behöver vara mer proaktivt, förebyggande och uppsökande. Att stöd till anhöriga ska erbjudas i god tid och vid upprepade tillfällen eftersom anhörigas behov förändras över tid och att deras behov ska tillvaratas vid biståndsbedömning. Fler efterfrågade insatser var stödsamtal, utbildning i omvårdnad, hälsofrämjande aktiviteter och vägledning till sjukvården, omsorgen och socialförsäkringen.

I grunden är det en jämlikhets- och rättighetsfråga att alla barn får del av ett väl fungerande stöd i skolan, i vården och på fritiden. Barn och föräldrar ska kunna lita på att samhällets skyddsnät och stödfunktioner fungerar och dessa behöver vara utformade efter individens behov. Arbetet med att implementera anhörigstrategin behöver fortsätta brett för att stärka stödet till funktisföräldrar samtidigt som det behöver övervägas hur anhörigstödet kan utformas och utökas för att i högre grad nå de familjer som är i behov av stödinsatser och göra tillgången till stöd mer jämlik i hela landet.

Linnéa Wickman (S)

Patrik Lundqvist (S)

Sanna Backeskog (S)

Kristoffer Lindberg (S)